

מסורת הש"ס

(א) ונעלם טע. ושי"ג
(ב) תוספתא פ"ב ה"י ע"ג
(ג) ונעלם טע. (ד) ונעלם
טע. (ה) כמובן ב' ב' ב'
קל. (ו) נשי מה שפי'
תוספות כתובות ב' ד"ה
הרי זו (ז) קדושין פ. ב' ב'
קל. (ח) ונקמן טע. טע. ב'
ב' קל. ע"ז. (ט) תוספתא
דכתובות פ"ח (ט) ב' ב'
קל. (י) מכלל עד סוף
הדיבור לתת בשי'
בכר"ף וטעם שם ד"ה:
מכלל דאמר לאחר מיתה.
כלל תנא. ועי' בכתבי אלהים
רבה שפירש דברי רש"י,
(יא) ונעלם (יב) ונעלם
חוס' רש' מדרש בס' ר"י
ויב' יב. ד"ה אטו ועי'
חוס' ביצה ל. ה' ודמינויה
וקצ"ט. (יג) בדבור
מדקדקת, (יד) ונעלם חוס'
לעיל טע. ד"ה משום:

הגהות הב"ח

(א) גבי ר' הונא כר' יוסי
כר' יוסי ומית דאמר נתמק:

מוסף רש"י

זה גיטין אמ' מתי. שבי
ממע שכתב גט לאשמו
כלתה וז' השגות הללו,
זה גיטין אם מתי, או זה
גיטין מחולי זה, משפסוק
חולי זה ממע, והוא מן
מחולי חולי, לא אמר
כלום. שרי משפסוק אינו
בתיס' וזו יכול לנרש
(כתובות ב. ה.) זה גיטין אם
מתי, כלומר אם אבות
או יא' גט (רשב"ם ב. אבות
קלר.) זה גיטין מחולי זה
לאחר גמר חולי דמיט'
לאחר מיתה (שם) זה
גיטין לאחר מיתה לא אמר
כלום, דלא גמר חולי
עד לאחר מיתה ואין גט
לאחר מיתה (שם) זה גיטין
ולאחר מיתה גט ואינו
גט. מספקא ליה ה' ה'
ולאחר מיתה לא היה תנא,
מהו יא' גט אם אבות,
ולכשימות תנא גט למפסוק
מחולי יוס' או חורה זה
וחור זו ממיהו ואמר
זה גיטין לאחר מיתה, ולא
אמר כלום דלעיל גט לאחר
מיתה, דכיון דמית ה'י
מגרי (קדושין נט.) הלכך
ה'י ספק וגורשת ואם
פסטה יד וקבלה קדושין
מאחר לריב' גט משעת
(רשב"ם ב. אבות קלר.) ואם
מת ה'י חולצת, שמה היא
גט חקוקה לנכס, ולא
מתיבבמת. שמה גט הוא
והוא לה גרושת אחי וזו
היא לו בכרת שאין עליה
זקת יוס' (קדושין ט. ט.)
כר' יוסי דאמר זמנו
של שטר מוכיח עליו.
בכ"ר פקד' טע' וטע' (קלר.)
הכותב כל נכסיו לנכס לאחר
מוותו, כר' יוס' יכתוב מיהו
ולאחר מיתה, לנכס משעת
גופת מהויה, שלא אלא
רשאי לנכס, ופירא אחי
מיתה, ואם לא כתב מהויה
לאחר מיתה לא אמר
כלום, ויירשו אחיו עמו, וא'
אם היה עליו עגל חור,
מאחר לאחר מיתה זה
בכ"ר גובה את חובו, ר'
יוסי אמר אינו כר'י, דלכיה

ר' יוסי היא. הלכך ליכא למיחש לחורבא. דלילו לר' מאיר איכא
למיחש דלמא וימנין דאמר לשנים אמרו לפלוני ופלוני
ויחתמו ואזלי הני שלוחי וחישי לכיסופא דסופר ומחתמי ליה צלל
דעת הצלל צלל לר' יוסי ליכא למיחש להכי שיהי לא יכתוב סופר
גט אלא אם כן ישמע מפי סופר
עמנו: ואי ס' ד מודה ר' יוסי צלל
אמר. הך חורבא גופה לר' יוסי
איתא: כולם ר' יוסי היא. ורישא
דאמר כתבו לאו דווקא דאפילו תנו
נמי פסול דקדקתי סיפא עד שיאמר
לסופר ויכתוב ואורחא דתנא למיתני
ולאוסופי ונקט למיתני בלשון לא
מיבעיא הך אלא אפילו לא נמי פסיל
עד שיאמר כו': פניא כוונתה דרבי
אשי. דצאמר אמרו נמי פסיל רבי
יוסי: לאפוקי מדרב כהנא. דאמר
לעיל (דף עט.) חרש שיכול לדבר
מתוך הכתב כותבין ונותנין גט
לאשמו: ברתני' אס' מתי לא אמר
כלום. דמשמע לכשמות ואין גט
לאחר מיתה: זה גיטין מחולי זה.
משמע מחולי זה ואין ויכין שמת
מתוך החולי נמצא שאין הגט חל אלא
לאחר מיתה: מהויה ולאחר מיתה
גט ואינו גט. מספקא לן אי תנאה
הוי מהויה אס' אמות וכיון שמת
נתקיים התנאי ונמצא שהוא גט משעת
נתינתו לא חורה זה שחור זו ממתי
דאמר מהויה ואמר לאחר מיתה היא
גט ואינו כלום. דצללמא גבי מתנה
איכא למימר גופא מהויה ופירא
לאחר מיתה צלל הכא ליכא למימר
הכי ואי משום תנאה ה"ל למימר
מהויה אס' מתי וצגמר פריך מ"ש
מרישא: חולל. שמה אינו גט: ולא
מתיבבמת. שמה גט הוה והוא לה
גרושת אחי וקיימא עליה בכרת
הואיל ולא החזירה: גבי' וסדר פני
כו' אלא לאו כלאחר מיתה דמי.
דלילו בנהויה ולאחר מיתה תני סיפא
גט ואינו גט: משמע כמעכשיו. אס'
יתקיים תנאי זה שאלמות וכשמת הוה
גט למפסוק אצל' לאחר מיתה לא
משמע תנאה וספקוי מספקא לן:
וחולל. כלומר חסורה להתייבס
דמספקא ליה אי הוה גט אי לא
ונקמיה מפרש ואזיל: והא מדסיפא.
גבי מהויה ולאחר מיתה תנא חולל
וצרישא לא תנא מכלל דדוקא קתני:
מתי. דעני מהויה: כרנן. דפליגי
עליה דרבי יוסי ביש נוחלין (ב"ב קלר.)
דקא תני הכותב כל נכסיו לבנו כר'י
שיכתוב מהויה ולאחר מיתה ואי לא
ה"ל מתנה לאחר מיתה וה"ג גט לאחר
מיתה הוא: ורב הונא כר' יוסי דאמר.
הס' אינו כר'י דקא סבר זמנו של שטר
מוכיח עליו דמהויה נתן לו את גוף
הקרקע והפירות ואכל הוא בחייו דאס'
לא נתן לו הגוף מעכשיו למה נכתב
ומן בשטר המתנה: תלוי נמי לא
ליכא. דהא אמר אע"ג דלא כתב
מהויה כמאן דכתב מהויה דמי ומהויה
אס' מתי תנן ברתני' דכשר: טעמא דר'
יוסי לא ידענא. אמאי קאמר א"ל:
בעל

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

עב.

ומשום כיסופא דסופר חיישי ומחתמי ליה. הוה מלי לשנויי
כיון דאמר מר כשר ולא תעשה כו' ולאסוקי דמסתק
דהתקבל (לעיל ט.) אלא לפי שכבר דקדק י' ולא חש לחזור ולהאריך
ומכאן יש להוכיח דפרק מ' שאלחו סדרו אחר דתקדק י':
א' מיבעיא היכא דלא אמר אבי
תלתא ב'י. לא מיבעיא קמא
אחי אפי' לר"מ דקאמר לא מיבעיא
כתבו אלא אפי' תנו כיון דמיידי ב'י
י' דקאמר בתי הכי לא מיבעיא היכא
דלא אמר לצי תלתא אע"ג דקאי
לרבי יוסי אין לחוש דמדקדק כל לא
מיבעיא שיכול לומר ויש ספרים
דגרסי לא מיבעיא היכא דלא אמר
לצי תלתא אלא אלא אלא אמר לצי
תלתא תנו: תניא בוותיה דרב
אשי. לכאורה משמע דלא מיייתי מינה
רביה אלא דלא מודה ר' יוסי צללמא
אמר אצל הרב רבי אלחנן פירש
בס' ר' יחזק דמוכח מינה דלא
מיבעיא קאמר דמשני רב אשי דודאי
אי הוי תני נכתוב גט לאשמו כו' הוה
דייקני לא אמר תנו נותנין כדדייק
אמתיה והוי רישא ר"מ אלא אשמו
דנקט כתב הסופר לשמה דמשמע א'
אס' אמר לשום אדם מהני והא ליכא
דאפילו לר"מ לא מהני אלא ודאי לא
מיבעיא קאמר לא מיבעיא לא אמר
כתבו אלא אפי' אמר כתבו ולא
מיבעיא דלא אמר תנו כו' כדדייק
אמתיה: קר'י לאפוקי מדרב
כהנא ב'י. ואס' ואמאי נקט מדרב
כהנא ממתני' (ט.) נמי אמיא לאפוקי
דמכשרה דהכנתה הראש צלל קול
ו"ל דמסתברא דהכנתה דמתני' מהני
כמו קול כיון דקיס לן שמתרעה לא
בעינן שמיעת הקול כמו מן גט
זה לאשמי אס' היה זכות לה לא היה
יכול לחזור זו ואע"פ שהיא אינה
אומרת כלום כיון שהיא מתרעה
צלל שמיעת קולה ויהי שלוחה וצדדיית'
דנקט עד שישמעו קולו לא שנה
אלא למעוטי חרש דרב כהנא
דמסתבר למעוטי:
מהויה אס' מתי מעכשיו אס' מתי
הרי זה גט. כתב ר"מ
מהויה אס' מתי אס' מת זו ציוס לא
ידענא מה ציוס צד' ולרבינו אלחנן
נראה דמהויה וכו' כמנעשו ודעמו
שהיא גט לאחלר דמסתבאי דלכך
נותן גט שירא למות וכי אין לו לירא
שמה ימות זו ציוס אלא ודאי לאחלר
קאמר שהיא גט ומכל מקום נכון
להתמיר: ה'י אמר רב הכהן
ברבי יוסי. והא דאמרין דפרק
תתרא (לקמן פה.) התקין רב צגיטא
מן יומא דנן וטעלס לאפוקי מדעבי
יוסי אין לו אלא לשפירא צעלמא
דהא כרבי יוסי ס'ל כדאמר הכא
ואית דגרסי לקמן רבא לפי זה כר'י
לומר נמי לשפירא דשטר תקן דהא
אמר כמאן דרבי יוסי אפילו צעל פה
וכן פירש בקונטרס (לקמן י'):
אי

עין משפט גר מצוה

בש א' מ"י פ"ב מהל'
גירושין הלכה ה'
סמך ענין טו"ע ח"ע
פ"י קב טע"ד:
ל ב' מ"י פ"ט מהל'
גירושין הלכה י' סמך
שם טו"ע ח"ע ענין
קמא טע"ד:
לא ג' מ"י שם הלכ' יג'
טו"ע שם טע"ד:
לב ד' מ"י שם הלכה יד'
טו"ע שם טע"ד:
לג ה' מ"י שם הלכה יז'
טו"ע שם טע"ד:
לד ו' מ"י פ"ב מהל'
זכיה הלכה טו סמך
ענין פ"ב טו"ע ח"מ ענין
רמז טע"ד א':

מוסף תוספות

א. דהדר הוה פריך
וניחוש דלמא אמר להו
ואתמו חתומי כדחתמו. מוס'
ה'א. ב. שבלא שום
ציווי נכתב ונחתם. מוס'
ה'א. ג. [אלא] אפי'
אמר תנו, ואפי' אמר אמרו
אין כאן צד הכשר עד
שיאמר לסופר כתוב
ולעריד חתומי. מוס'
ה'א. ד. שמה בסוף
היום אמר שיהא גט, וכבר
מת. והו"ל גט לאחור
מיתה. בה"מ גירושין פ"ט
א"ת ב' כ"ס ה' התרומה.
ה. בדברי ר"ת ולומר
ימעכשיו כדו שלא יא
שום מגומגם בדבר. מרדכי.

פסקי ר"ד

ואסוק רב אסי כולה ר'
יוסי היא לא מיבעיא קאמר
לא מיבעיא היכא דלא
אמר תנו אלא אפי' אמר
תנו נמי לא. ולא מיבעיא
אמר דלא אמר אמרו
אמאי אפילו אמר אמרו
נמי לא: תניא בוותיה דרב
אסי כתב הסופר לשמה
וחתמו עדים לשמה אף
על פי שכתבוהו וחתמוהו
וגט זה וזו ונתנו לה
היא הגט בטל עד שישמעו
קולו שיאמר לסופר כתוב
ולעריד חתומי ישמעו
יוסי ב"מ מודה ר'
יוסי באומר אמרו קולו
לאפוקי מדרב כהנא אמר
לרב (דאמר) חרש שיכול
לדבר מתוך הכתב כותבין
ונותנין גט לאשמו: מתני'
זה גיטין אם מתי זה
גיטין מחולי זה (נח) גיטין
לאחר מיתה לא אמר
כלום: מהויה אס' מתי
כמעכשיו אס' מתי הרי זה
ואינו גט מהויה מיתה גט
ואינו גט ואם מת חולצת
ולא מתיבבמת. פי' זה גיטין
אם מתי משמע שיהא גט
לאחר שאלמות ומשום הכי
לא אמר כלום שאין גט
לאחר מיתה דבעי' שיהא
המגרש חי בשעת קנין
הגט והגט הזה אינו קונה
כ"א לאחר מיתה. זה גיטין
מחולי זה פי' (הא) [על]
אם מתי קאי בין אם אמר
לה זה גיטין אם מתי בין
אם אמר לה זה גיטין אם
מתי מחולי (נח) ומת לא
אמר כלום ומתיבבמת (ולא)
אמרין שמה נשתנה חילוי
ולא מת מאחורי (חוליו)

הכי משמע אם מתי מחולי או לא
אמר דאמר מהויה או מעכשיו
אם אמר מהויה אס' מתי הרי זה
גט דכיון דאמר מהויה או מעכשיו
למפסוק הוא קונה משעת
שפסוק ביה ואין זה גט לאחר מיתה
ולאחר מיתה מספקא לן אי תנאה
הוי וריאלי אמר מהויה אס' מתי דמי
קונה למפסוק אי חזרה הוי שחיללא
אמר מהויה ואח"כ חזר ואמר של
הוא ר' אלא לאחר מיתה הלכך
מספקא חולצת דלמא חזרה הוי
ולא הוי גיטא ואינה מתיבבמת
דלמא תנאה הוי והוי גיטא ולא דמי
למתנה דכתב ביה מהויה ולאחר
מיתה והוי א"ל רבא ורבא א"ל רב
הונא לרב נחמן כעני מוניה מרבה
הלכה כרבי יוסי או אין
הלכה כרבי יוסי לא ידענא הלכה
איבעי מוניה א"ל את בעי מוניה
הלכה וטעמיה דרבי יוסי אנא
אמינא לך בעי מוניה א"ל הכי
אמר רב יהלכה כרבי יוסי לבתר
דנפק א"ל היינו מעמא דרבי יוסי
דקסבר יזמנו של שטר מוכיח עליו
אלא מספקא ליה

הכי משמע אם מתי מחולי או לא
אמר דאמר מהויה או מעכשיו
אם אמר מהויה אס' מתי הרי זה
גט דכיון דאמר מהויה או מעכשיו
למפסוק הוא קונה משעת
שפסוק ביה ואין זה גט לאחר מיתה
ולאחר מיתה מספקא לן אי תנאה
הוי וריאלי אמר מהויה אס' מתי דמי
קונה למפסוק אי חזרה הוי שחיללא
אמר מהויה ואח"כ חזר ואמר של
הוא ר' אלא לאחר מיתה הלכך
מספקא חולצת דלמא חזרה הוי
ולא הוי גיטא ואינה מתיבבמת
דלמא תנאה הוי והוי גיטא ולא דמי
למתנה דכתב ביה מהויה ולאחר
מיתה והוי א"ל רבא ורבא א"ל רב
הונא לרב נחמן כעני מוניה מרבה
הלכה כרבי יוסי או אין
הלכה כרבי יוסי לא ידענא הלכה
איבעי מוניה א"ל את בעי מוניה
הלכה וטעמיה דרבי יוסי אנא
אמינא לך בעי מוניה א"ל הכי
אמר רב יהלכה כרבי יוסי לבתר
דנפק א"ל היינו מעמא דרבי יוסי
דקסבר יזמנו של שטר מוכיח עליו
אלא מספקא ליה

הכי משמע אם מתי מחולי או לא
אמר דאמר מהויה או מעכשיו
אם אמר מהויה אס' מתי הרי זה
גט דכיון דאמר מהויה או מעכשיו
למפסוק הוא קונה משעת
שפסוק ביה ואין זה גט לאחר מיתה
ולאחר מיתה מספקא לן אי תנאה
הוי וריאלי אמר מהויה אס' מתי דמי
קונה למפסוק אי חזרה הוי שחיללא
אמר מהויה ואח"כ חזר ואמר של
הוא ר' אלא לאחר מיתה הלכך
מספקא חולצת דלמא חזרה הוי
ולא הוי גיטא ואינה מתיבבמת
דלמא תנאה הוי והוי גיטא ולא דמי
למתנה דכתב ביה מהויה ולאחר
מיתה והוי א"ל רבא ורבא א"ל רב
הונא לרב נחמן כעני מוניה מרבה
הלכה כרבי יוסי או אין
הלכה כרבי יוסי לא ידענא הלכה
איבעי מוניה א"ל את בעי מוניה
הלכה וטעמיה דרבי יוסי אנא
אמינא לך בעי מוניה א"ל הכי
אמר רב יהלכה כרבי יוסי לבתר
דנפק א"ל היינו מעמא דרבי יוסי
דקסבר יזמנו של שטר מוכיח עליו
אלא מספקא ליה